PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2006. gada 27. septembrī *

Lieta T-314/01

Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten Avebe BA, Vendama [*Veendam*] (Nīderlande), ko pārstāv K. Dekers [*C. Dekker*], advokāts,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv A. Bukē [*A. Bouquet*], A. Velans [*A. Whelan*] un V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvji, kam palīdz M. van der Vaude [*M. van der Woude*], advokāts,

atbildētāja,

par prasību, pirmkārt, atcelt Komisijas 2001. gada 2. oktobra Lēmuma C(2001) 2931 (galīgā redakcija) par EK līguma 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (COMP/E-1/36.756 — Nātrija glukonāts) 1. punktu, ciktāl tas attiecas uz prasītāju, vai, pakārtoti, šī lēmuma 3. punktu, ciktāl tas attiecas uz prasītāju.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*], tiesneši M. Jēgers [*M. Jaeger*] un F. Deuss [*F. Dehousse*],
sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 17. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas rašanās fakti

1 *Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten Avebe BA* (turpmāk tekstā — "*Avebe*") ir mātes sabiedrība uzņēmumu grupai, kuri specializējas amidona pārveidošanā. Kopš attiecīgo faktu laika līdz 1995. gada decembrim *Avebe* aktīvi piedalījās nātrija glukonāta tirgū sakarā ar savu dalību sabiedrībā *Glucona vof* — uzņēmumā, kuru tā kopīgi kontrolēja ar sabiedrību *Akzo Nobel Chemicals BV* (turpmāk tekstā — "*ANC*"), ko kontrolē *Akzo Nobel NV* (turpmāk tekstā — "*Akzo*"). 1995. gada decembrī *Avebe* ieguva *ANC* kapitāldaļas *Glucona vof*, kas kļuva par sabiedrību ar ierobežotu atbildību un ieguva nosaukumu

Glucona BV (turpmāk tekstā — sabiedrības *Glucona vof* un *Glucona BV* tiks kopā sauktas "*Glucona*").

2 Nātrija glukonāts ir daļa no helatoniem, kas ir vielas, kas ražošanas procesā dezaktivizē metāla jonus. Šie procesi īpaši ietver rūpniecisko mazgāšanu (pudeļu vai rīku mazgāšana), virsmu apstrādi (rūsas izturīga apstrāde, attaukošana, alumīnija gravēšana) un ūdens apstrādi. Helatoni tādējādi tiek izmantoti pārtikas rūpniecībā, kosmētikas, farmācijas, papīra un betona ražošanā, kā arī citās rūpniecības nozarēs. Nātrija glukonāts tiek tirgots visā pasaulē, un konkurējošie uzņēmumi darbojas pasaules tirgū.

3 1995. gadā nātrija glukonāts pasaulē kopumā tika pārdots par aptuveni 58,7 miljoniem EUR, Eiropas Ekonomikas zonā (turpmāk tekstā — "EEZ") — par aptuveni 19,6 miljoniem EUR. Lietas faktu norises laikā gandrīz visu nātrija glukonātu pasaulē saražoja pieci uzņēmumi, proti, pirmkārt, *Fujisawa Pharmaceutical Co. Ltd* (turpmāk tekstā — "*Fujisawa*"), otrkārt — *Jungbunzlauer AG*, treškārt — *Roquette Fréres SA* (turpmāk tekstā — "*Roquette*"), ceturtkārt, *Glucona vof* un, piektkārt, *Archer Daniels Midland Co.* (turpmāk tekstā — "*ADM*").

4 1997. gada martā Amerikas Savienoto Valstu Tieslietu ministrija [*United States Department of Justice*] informēja Komisiju, ka pēc lizīna un citronskābes tirgū veiktās izmeklēšanas ir uzsākta izmeklēšana arī par nātrija glukonāta tirgu. 1997. gada oktobrī un decembrī, kā arī 1998. gada februārī Komisijai tika paziņots, ka *Akzo*, *Avebe*, *Glucona*, *Roquette* un *Fujisawa* ir atzinušas, ka ir bijušas aizliegtās vienošanās par nātrija glukonāta cenas noteikšanu un šīs preces pārdošanas apjomu sadali Savienotajās Valstīs un citur dalībnieces. Pēc vienošanās noslēgšanas ar Amerikas Tieslietu ministriju Amerikas valsts iestādes šiem uzņēmumiem uzlika naudas sodus.

5 1998. gada 18. februārī Komisija saskaņā ar 11. pantu Padomes 1962. gada 6. februāra Regulā Nr. 17, Pirmā Regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 13, 204. lpp.) galvenajiem nātrija glukonāta ražotājiem, importētājiem, eksportētājiem un pircējiem Eiropā nosūtīja informācijas pieprasījumus.

6 Atbilstoši informācijas pieprasījumam *Fujisawa* sazinājās ar Komisiju, lai to informētu, ka ir sadarbojusies ar Amerikas valsts iestādēm saistībā ar iepriekš aprakstīto izmeklēšanu un ka tā vēlas darīt to pašu, pamatojoties uz Komisijas 1996. gada 18. jūlija Paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "Paziņojums par sadarbību"). 1998. gada 12. maijā pēc 1998. gada 1. aprīļa sanāksmes ar Komisiju *Fujisawa* iesniedza rakstveida deklarāciju un materiālus, kuri ietvēra aizliegtās vienošanās vēstures kopsavilkumu, un vairākus dokumentus.

7 1998. gada 16. un 17. septembrī Komisija atbilstoši Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktam veica pārbaudes uz vietas sabiedrību *Avebe*, *Glucona*, *Jungbunzlauer* un *Roquette* mītnēs.

8 1999. gada 2. martā Komisija nosūtīja detalizētus informācijas pieprasījumus *Glucona*, *Roquette* un *Jungbunzlauer*. Ar 1999. gada 14., 19. un 20. aprīļa vēstulēm šie uzņēmumi paziņoja, ka vēlas sadarboties ar Komisiju, un sniedza tai noteiktu informāciju par aizliegto vienošanos. 1999. gada 25. oktobrī Komisija nosūtīja papildu informācijas pieprasījumus *ADM*, *Fujisawa*, *Glucona*, *Roquette* un *Jungbunzlauer*.

9 2000. gada 17. maijā, pamatojoties uz tai sniegto informāciju, Komisija *Avebe* un citiem attiecīgajiem uzņēmumiem nosūtīja paziņojumu par iebildumiem par EKL

81. panta 1. punkta un Līguma par EEZ (turpmāk tekstā — "EEZ līgums") 53. panta 1. punkta pārkāpumu. *Avebe* un visi pārējie skartie uzņēmumi, atbildot uz Komisijas izvirzītajiem iebildumiem, iesniedza rakstveida apsvērumus. Neviens no lietas dalībniekiem nepieprasīja noklausīšanos, tāpat tie neapstrīdēja paziņojumā par iebildumiem norādītos faktus pēc būtības.

10 2001. gada 11. maijā Komisija *Avebe* un citiem attiecīgajiem uzņēmumiem nosūtīja papildu informācijas pieprasījumus.

11 Lēmumu C(2001) 2931 (galīgā redakcija) par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanu (COMP/E-1/36.756 — Nātrija glukonāts) (turpmāk tekstā — "Lēmums"). Lēmums *Avebe* tika paziņots ar 2001. gada 10. oktobra vēstuli.

12 Lēmums tostarp ietver šādus noteikumus:

"1. punkts

[*Akzo*], [*ADM*], [*Avebe*], [*Fujisawa*], [*Jungbunzlauer*] un [*Roquette*] ir pārkāpušas EKL 81. panta 1. punktu [..] un — sākot ar 1994. gada 1. janvāri — EEZ 53. panta 1. punktu, piedaloties nolīgumā un/vai turpinātās saskaņotās darbībās nātrija glukonāta sektorā.

Pārkāpums ir ildzis:

— [*Akzo*], [*Avebe*], [*Fujisawa*] un [*Roquette*] gadījumā — no 1987. gada februāra līdz 1995. gada jūnijam;

— [*Jungbunzlauer*] gadījumā — no 1988. gada maija līdz 1995. gada jūnijam;

— [*ADM*] gadījumā — no 1991. gada jūnija līdz 1995. gada jūnijam.

[..]

3. punkts

Par 1. punktā minēto pārkāpumu tiek noteikti šādi naudas sodi:

a) [*Akzo*]	9 miljoni EUR,
b) [*ADM*]	10,13 miljoni EUR,
c) [*Avebe*]	3,6 miljoni EUR,
d) [*Fujisawa*]	3,6 miljoni EUR,
e) [*Jungbunzlauer*]	20,4 miljoni EUR,
f) [*Roquette*]	10,8 miljoni EUR."

13 Lēmuma 296.–309. apsvērumā Komisija analizēja attiecības, kas laika periodā, uz kuru attiecas aizliegtā vienošanās, pastāvēja starp *Glucona* un tās mātes sabiedrībām — *Avebe* un *Akzo*. Tā it īpaši atzīmēja, ka līdz 1993. gada 15. augustam *Avebe* un *Akzo* pārstāvji kopīgi vadīja *Glucona*, bet pēc šī datuma — sakarā ar *Glucona* restrukturizāciju — to ir vadījis tikai *Avebe* pārstāvis. Tomēr Komisija uzskatīja, ka *Avebe* un *Akzo* ir jāuzskata par atbildīgām par meitas sabiedrības pret konkurenci vērsto rīcību visā norādītajā laika periodā un ka tāpēc tām ir jābūt Lēmuma adresātēm.

14 Lai aprēķinātu naudas soda apmēru, Komisija Lēmumā piemēroja metodoloģiju, kas ietverta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes"), kā arī Paziņojumu par sadarbību.

15 Pirmkārt, Komisija naudas soda apmēru noteica, pamatojoties uz pārkāpuma smagumu un ilgumu.

16 Šajā sakarā attiecībā uz pārkāpuma smagumu Komisija vispirms uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi ir izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu, ņemot vērā tā būtību, konkrēto ietekmi uz nātrija glukonāta tirgu EEZ un ietekmi uz konkrēto ģeogrāfisko tirgu (Lēmuma 371. apsvērums).

17 Turpinājumā Komisija uzskatīja, ka bija jāņem vērā faktiskā ekonomiskā kapacitāte nodarīt kaitējumu konkurencei un naudas sods jānosaka līmenī, kas garantētu pietiekamu preventīvu iedarbību. Tā rezultātā, pamatojoties uz tirdzniecības apgrozījuma apjomu, kuru pasaules mērogā realizējuši attiecīgie uzņēmumi, pārdodot nātrija glukonātu 1995. gadā — pārkāpuma perioda pēdējā gadā —, ko

paziņojuši attiecīgie uzņēmumi pēc Komisijas informācijas pieprasījumiem un no kuriem Komisija aprēķināja šiem uzņēmumiem piederošās attiecīgās tirgus daļas, Komisija šos uzņēmumus iedalīja divās kategorijās. Pirmajā kategorijā tā ietvēra uzņēmumus, kuriem atbilstoši Komisijas rīcībā esošajai informācijai piederēja nātrija glukonāta pasaules tirgus daļas, kas lielākas par 20 %, proti, *Fujisawa* (35,54 %), *Jungbunzlauer* (24,75 %) un *Roquette* (20,96 %). Šiem uzņēmumiem Komisija noteica sākuma summu 10 miljonu EUR apmērā. Otrajā kategorijā tā ietvēra uzņēmumus, kuriem saskaņā ar Komisijas rīcībā esošo informāciju piederēja nātrija glukonāta pasaules tirgus daļas, kas mazākas par 10 %, proti, *Glucona* (aptuveni 9,5 %) un *ADM* (9,35 %). Attiecībā uz šiem uzņēmumiem Komisija noteica sākuma summu 5 miljonu EUR apmērā, t.i., *Akzo* un *Avebe*, kam kopīgi piederēja *Glucona*, — 2,5 miljonu EUR apmērā katrai (Lēmuma 385. apsvērums).

18 Turklāt, lai nodrošinātu, ka naudas sodam ir pietiekama preventīva iedarbība, no vienas puses, un lai ņemtu vērā faktu, ka lielajiem uzņēmumiem ir zināšanas un juridiski ekonomiskā infrastruktūra, kas tām ļauj labāk novērtēt savas rīcības pārkāpjošo raksturu un tās sekas no konkurences tiesību viedokļa, no otras puses, Komisija veica šīs sākuma summas pielāgojumus. Tā rezultātā, ņemot vērā attiecīgo uzņēmumu lielumu un kopējos resursus, Komisija attiecībā uz *ADM* un *Akzo* noteiktajām sākuma summām piemēroja palielinājuma koeficientu 2,5 un tādējādi palielināja šo sākuma summu līdz 12,5 miljoniem EUR *ADM* gadījumā un 6,25 miljoniem EUR *Akzo* gadījumā (Lēmuma 388. apsvērums).

19 Attiecībā uz katra uzņēmuma izdarītā pārkāpuma ilgumu sākuma summa tika palielināta par 10 % par gadu, t.i., palielināta par 80 % *Fujisawa*, *Akzo*, *Avebe* un *Roquette* gadījumā, par 70 % *Jungbunzlauer* gadījumā un par 35 % *ADM* gadījumā (Lēmuma 389.–392. apsvērums).

20 Tādējādi *Akzo* gadījumā Komisija naudas soda pamatsummu noteica 4,5 miljonu EUR apmērā. Attiecībā uz *ADM*, *Avebe*, *Fujisawa*, *Jungbunzlauer* un *Roquette* pamatsumma tika noteikta attiecīgi 16,88, 11,25, 18, 17 un 18 miljonu EUR apmērā (Lēmuma 396. apsvērums).

21 Otrkārt, attiecībā uz atbildību pastiprinošiem apstākļiem *Jungbunzlauer* uzliktā naudas soda pamatsumma tika palielināta par 50 %, pamatojot ar to, ka šis uzņēmums bija pildījis vadošo lomu aizliegtās vienošanās kontekstā (Lēmuma 403. apsvērums).

22 Treškārt, Komisija pārbaudīja un noraidīja noteiktu uzņēmumu, tostarp *Avebe*, argumentus attiecībā uz atbildību mīkstinošiem apstākļiem (Lēmuma 404.–410. apsvērums).

23 Ceturtkārt, piemērojot Paziņojuma par sadarbību B sadaļu, Komisija piešķīra *Fujisawa* "ļoti būtisku samazinājumu" (proti, 80 %) naudas sodam, kas tai būtu uzlikts, ja tā nebūtu sadarbojusies. Visbeidzot, saskaņā ar šī paziņojuma D sadaļu Komisija piešķīra "nozīmīgu samazinājumu" (proti, 40 %) naudas sodam *ADM* un *Roquette* un 20 % — *Akzo*, *Avebe* un *Jungbunzlauer* (Lēmuma 418., 423., 426. un 427. apsvērums).

Process un lietas dalībnieku prasījumi

24 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā reģistrēts 2001. gada 17. decembrī, *Avebe* cēla šo prasību.

25 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (trešā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un saistībā ar Pirmās instances tiesas reglamenta 64. pantā paredzētajiem procesa organizatoriskajiem pasākumiem rakstveidā uzdeva lietas dalībniekiem jautājumus, uz kuriem tie sniedza atbildes noteiktajā termiņā.

26 Lietas dalībnieku apsvērumi tika uzklausīti tiesas sēdē 2004. gada 17. februārī.

27 *Avebe* prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt Lēmuma 1. punktu tiktāl, ciktāl ar to tiek konstatēts, ka *Avebe* izdarījusi pārkāpumu periodā starp 1987. gada februāri un 1993. gada 15. augustu;

— pakārtoti, atcelt Lēmuma 1. punktu, ciktāl ar to tiek konstatēts, ka *Avebe* izdarījusi pārkāpumu pirms 1990. gada 30. aprīļa;

— pakārtoti, atcelt Lēmuma 3. punktu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz *Avebe*;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest *Avebe* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

A — *Ievads*

29 *Avebe* nenoliedz, ka aizliegtā vienošanās pārkāpusi EKL 81. pantu. Papildus *Avebe* atzīst, ka tās atbildība par pārkāpumu attiecināma uz periodu no 1993. gada 15. augusta, sākot no kura tā viena pati vadīja *Glucona* (skat. šī sprieduma 13. punktu), līdz aizliegtās vienošanās beigām. Savukārt *Avebe* paziņo, ka Komisija nevarēja *Glucona* pārkāpumu pamatoti attiecināt uz periodu pirms 1993. gada 15. augusta.

30 Šajā sakarā *Avebe* izvirza četrus pamatus, ar kuriem tiek apgalvots, pirmkārt, pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums, otrkārt, tiesību uz aizstāvību pārkāpums, treškārt, EKL 81. panta 1. punkta un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpums un, ceturtkārt, samērīguma principa pārkāpums.

31 Pirms tiek lemts par dažādo izvirzīto pamatojumu pamatotību, Pirmās instances tiesa uzskata, ka ir jāatgādina attiecīgie Komisijas veiktā vērtējuma elementi, kā tie izriet no Lēmuma 296.–309. apsvēruma.

32 Lēmuma 296. apsvērumā Komisija uzsāka savu analīzi, apstiprinot, ka "no faktiem izriet, ka *Glucona* savu darbību nenoteica autonomā veidā, bet tā izpildīja norādījumus, ko tai sniedza mātes sabiedrības [*ANC* un *Avebe*]: visi *Glucona* vadītāji vienlaicīgi arī pildīja pienākumus mātes sabiedrībās".

33 Pēc tam Lēmuma 297.–299. apsvērumā Komisija aprakstīja *Glucona* iekšējo organizāciju:

"(297) No 1972. gada 1. aprīļa līdz 1993. gada 15. augustam divi direktori, kurus iecēla atbilstošās mātes sabiedrības, veidoja valdi un bija kopīgi atbildīgi par politiskajiem lēmumiem un *Glucona* vadīšanu. *Akzo* pārstāvis bija atbildīgs par pārdošanu un mārketingu, bet *Avebe* pārstāvis bija atbildīgs par ražošanu, izpēti un attīstību. *Glucona* bija arī uzraudzības padome, kurā bija pārstāvji no katras mātes sabiedrības. Uzraudzības padomes prezidenta postenī secīgi bija *Akzo* un *Avebe* pārstāvji.

(298) 1993. gada 15. augustā notika *Glucona* vadības struktūras izmaiņas — tika iecelts viens rīkotājdirektors. Šo amatpienākumu izpildei tika norīkots *Avebe* pārstāvis.

(299) No dokumentālajiem pierādījumiem izriet, ka *Akzo* ieceltajam direktoram bija nozīmīga loma *Glucona* vadīšanā līdz 1993. gada augustam. Attiecīgā perioda laikā *Glucona* atradās *Akzo* telpās Amersfortā [*Amersfoort*] (Nīderlande). Visos attiecīgajos dokumentos, kas ir Komisijas rīcībā, aizliegtās vienošanās dalībnieki uz *Glucona* atsaucas, izmantojot nosaukumu "Akzo". Ņemot vērā savu specifisko atbildības jomu (mārketings un pārdošana), *Akzo* pārstāvji, vismaz līdz 1993. gada augustam, bija tiešāk iesaistīti aizliegtās vienošanās darbībās. Kopš minētā datuma *Glucona* rīkotājdirektors bija *Avebe* ieceltais pārstāvis, un ir pierādījumi, ka pēc šī datuma viņš aktīvi iesaistījās aizliegtās vienošanās darbībā. Šajā sakarā viņa priekštecis nodeva viņam nepieciešamo informāciju 1993. gada vasarā."

34 Lēmuma 300. apsvērumā Komisija turpmāk aprakstītā veidā rezumēja vērtējumu, uz kuru tā bija atsaukusies paziņojumā par iebildumiem tiktāl, ciktāl tas attiecas uz pārkāpumu attiecināšanu uz iesaistītajiem uzņēmumiem:

"Paziņojumā par iebildumiem Komisija paziņoja savu nodomu uzskatīt *Akzo* un *Avebe* par solidāri atbildīgām par pārkāpumu visā tā pastāvēšanas laikā. Ņemot vērā divkāršo vadības struktūru, ko izveidoja mātes sabiedrības saistībā ar to līdzvērtīgajām daļām kopuzņēmumā un direktoru solidāro atbildību, Komisija uzskatīja, ka tām bija līdzvērtīga ietekme uz kopuzņēmumu un līdzvērtīga informācija par *Glucona* iesaistīšanos aizliegtās vienošanās darbībā."

35 Lēmuma 301.–305. apsvērumā Komisija rezumēja *Akzo* un *Avebe* atbildē uz paziņojumu par iebildumiem sniegtos komentārus šajā sakarā. It īpaši Lēmuma 301. apsvērumā Komisija norādīja:

"Atbildē uz paziņojumu par iebildumiem *Akzo* piekrita Komisijai un apstiprināja, ka *Avebe* vienmēr bija informēta par *Glucona* iesaistīšanos nātrija glukonāta aizliegtās vienošanās darbībā: "Kaut arī ir tiesa, ka *Akzo* pārstāvis valdē bija atbildīgs par mārketingu un pārdošanu, bet *Avebe* pārstāvis par ražošanu, izpēti un attīstību, tomēr *Avebe* vienmēr tika informēta par *Glucona* iesaistīšanos pret konkurenci vērsto vienošanos darbībās un atbildēja par tām tikpat lielā mērā." *Akzo* piebilda, ka "*Avebe* pilnībā zināja par to, ka *Glucona* ir pret konkurenci vērstu vienošanos dalībniece, kaut gan tā pati nebija aizliegtās vienošanās dalībniece pirms 1993. gada"."

36 Lēmuma 306. apsvērumā Komisija apstiprināja, ka "pēc tās rīcībā esošās informācijas *Avebe* nekad pati nebija piedalījusies aizliegtu vienošanos daudzpusējās sapulcēs pirms 1993. gada oktobra" un ka "tam piekrita pat *Akzo*, kas apstiprināja, ka "*Avebe* pati nebija aizliegtās vienošanās dalībniece pirms 1993. gada"". Komisija piebilda, ka "nebija šaubu par to, ka *Avebe* ieceltie *Glucona* valdes locekļi bija informēti par to, ka *Glucona* bija iesaistīta pret konkurenci vērstās darbībās".

37 Lēmuma 307. un 308. apsvērumā Komisija iekļāva šādus elementus, lai pamatotu savu secinājumu:

— pirmkārt, Komisija ņēma vērā, ka līdz 1993. gada augustam abi *Glucona* direktori, kurus attiecīgi iecēla *Akzo* un *Avebe*, bija solidāri atbildīgi par *Glucona* vadīšanu un ar šiem direktoriem *Akzo* un *Avebe* līdzvērtīgi piedalījās *Glucona* valdē un uzraudzības padomē;

— otrkārt, Komisija pamatojās uz 1990. gada 1. maija paziņojumu no *Avebe* valdes locekļa par 1990. gada 30. aprīlī notikušo sanāksmi ar *ANC* un *ADM* pārstāvjiem (turpmāk tekstā — "1990. gada 1. maija paziņojums"). Šī paziņojuma nosaukums bija "Sarunas ar *ADM* par nātrija glukonātu", un tas bija adresēts vairākiem *Avebe* valdes locekļiem, ieskaitot tajā laikā *Avebe* iecelto *Glucona* direktoru. Komisija no šī paziņojuma satura secināja, ka "*Avebe* nevarēja nezināt, ka *Glucona* bija iesaistīta darbībās, kas ierobežo konkurenci tirgū";

— treškārt, Komisija norāda, ka tad, kad 1993. gada 15. augustā *Avebe* pārņēma *Glucona* vadību, "*Avebe* pārstāvis neizrādīja nekādu iniciatīvu, lai izbeigtu vai

vismaz iebilstu pret aizliegto vienošanos, par ko viņš bija pilnībā informēts", bet tieši pretēji — "*Avebe* nodrošināja pēctecību un metodiski pārņēma vadību no *Akzo*, lūdzot sniegt informāciju par aizliegtās vienošanās aspektiem".

38 Visbeidzot, Lēmuma 309. apsvērumā tika noteikts:

"Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisija uzskata, ka abas mātes sabiedrības ir jāuzskata par atbildīgām par meitas sabiedrības rīcību, un tādējādi adresē šo lēmumu gan *Avebe*, gan *Akzo*."

B — *Par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu*

39 *Avebe* norāda, ka, pirmkārt, Lēmuma 306. apsvērumā Komisija apgalvoja, ka "nebija šaubu par to, ka *Avebe* ieceltie *Glucona* valdes locekļi bija informēti, ka *Glucona* bija iesaistīta pret konkurenci vērstās darbībās". Otrkārt, Komisija Lēmuma 308. apsvērumā norādīja, ka tad, kad 1993. gada 15. augustā *Avebe* iecēla direktoru, kas bija pilnībā atbildīgs par *Glucona* vadīšanu, viņš informēja *Akzo* pārstāvi, kas līdz šim bija atbildīgs par *Glucona* vadīšanu, par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu. Saskaņā ar *Avebe* viedokli no tā izriet, ka Lēmumā ietvertais pamatojums par to, vai tā bija informēta par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu pirms 1993. gada 15. augusta ir pretrunīgs vai vismaz nepilnīgs.

40 Komisija noliedz, ka Lēmumā sniegtais pamatojums būtu pretrunīgs vai nepilnīgs attiecībā uz to, vai *Avebe* bija informēta par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada 15. augusta.

41 Pirmās instances tiesa atgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pamatojumam, kura sniegšana noteikta EKL 253. pantā, skaidrā un nepārprotamā veidā ir jāparāda Kopienu iestādes, kas ir apstrīdētā akta autore, pamatojums tādējādi, lai ieinteresētās personas varētu noskaidrot veiktā pasākuma iemeslus un kompetentās tiesas varētu veikt savu kontroli (Tiesas 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 63. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedums lietā C-301/96 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-9919. lpp., 87. punkts; Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. novembra spriedums lietā T-251/00 *Lagardère* un *Canal+*/Komisija, *Recueil*, II-4825. lpp., 155. punkts).

42 Pirmās instances tiesa, pirmkārt, norāda, ka *Avebe* sūdzība par to, ka starp Lēmuma 306. apsvērumu un 308. apsvērumu pastāv pretruna (šajā sakarā skat. šī sprieduma 36. un 37. punktu), rodas no nepilnīgas Lēmuma izlasīšanas. Lēmuma 308. apsvērumā Komisija nenorādīja, pretēji tam, ko rosina uzskatīt *Avebe*, ka 1993. gada 15. augustā jaunais *Glucona* direktors pirmo reizi tika informēts par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu, kas patiešām būtu pretrunā ar Lēmuma 306. apsvērumu, kurā Komisija norādīja, ka *Avebe* valdes locekļi bija informēti par to, ka *Glucona* bija iesaistīta pret konkurenci vērstās darbībās. Tieši pretēji, Lēmuma 308. apsvērums norāda uz to, ka šajā datumā *Avebe* pārstāvis kā jaunais *Glucona* direktors lūdza, lai tam tiktu sniegts apskats par aizliegtās vienošanās darbību.

43 Attiecībā uz *Avebe* kritiku, ka Komisija nesniedza pietiekamu pamatojumu par to, vai *Avebe* bija informēta pirms 1993. gada 15. augusta par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu, Lēmuma 296. un turpmākie apsvērumi (skat. šī sprieduma 32.–38. punktu) norāda, ka Komisija uzskatīja, ka *Avebe* bija jāzina par savas meitas sabiedrības pret konkurenci vērsto darbību, jo līdz 1993. gada augustam abi *Glucona* direktori bija solidāri atbildīgi par vadīšanu un *Akzo* un *Avebe* līdzvērtīgi piedalījās *Glucona* valdē un uzraudzības padomē (Lēmuma 307. apsvērums). Komisija turpinājumā norādīja, ka tās nostāju pamatoja 1990. gada 1. maija paziņojuma saturs un fakts, ka *Avebe* pārstāvis pēc tam, kad 1993. gada 15. augustā bija pārņemis

pilnu atbildību par *Glucona* vadīšanu, neizrādīja nekādu iniciatīvu izbeigt vai iebilst pret aizliegto vienošanos, par ko viņš pilnībā zināja, bet tieši pretēji — *Avebe* nodrošināja pēctecību un metodiski pārņēma vadību no *Akzo*, lūdzot sniegt informāciju par aizliegtās vienošanās funkcionēšanu (Lēmuma 307. un 308. apsvērums).

44 No iepriekš minētā izriet, ka Lēmuma apsvērumos ir sniegts pietiekams pamatojums, ka tādēļ, lai konstatētu, ka *Avebe* ir atbildīga par pārkāpumu, Komisija, pirmkārt, pamatojās uz *Glucona* juridisko struktūru un, otrkārt, uz dažādiem faktiem par attiecībām starp mātes sabiedrībām *Akzo* un *Avebe* un viņu kopuzņēmumu *Glucona*.

45 Tā rezultātā pamats, ar kuru tiek apgalvots pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums, ir jānoraida.

C — *Par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu*

1. *Ievada piezīmes*

46 Šis pamats sastāv no divām daļām. Pirmkārt, *Avebe* kritizē Komisiju par to, ka tā ņēma vērā *Akzo* paziņojumu (turpmāk tekstā — "*Akzo* paziņojums"), kas tika sniegts kā atbilde uz paziņojumu par iebildumiem, neļaujot izklāstīt savu nostāju par šo paziņojumu, tādējādi pārkāpjot tās Lēmuma adresāta tiesības uz aizstāvību. Otrkārt, *Avebe* kritizē Komisiju par to, ka tā neveica nepieciešamos pasākumus, lai iegūtu *Akzo* pārstāvja iespējami sniegtā paziņojuma, kas tika sniegts Savienoto Valstu Tieslietu ministrijai, kopiju (turpmāk tekstā — "iespējamais *Akzo* paziņojums ASV iestādēm".

2. *Par "Akzo" paziņojumu*

47 *Avebe* norāda, ka no Lēmuma 301. un 309. apsvēruma (skat. šī sprieduma 35. un 38. punktu) izriet, ka Komisija pamatojās uz *Akzo* paziņojumu, lai konstatētu, ka *Avebe* zināja par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada. *Avebe* apgalvo, ka Komisija nesniedza tai iespēju sniegt komentārus administratīvā procesa laikā par *Akzo* paziņojumu. Turklāt *Avebe* uzskata, ka Komisija nevarēja pamatoties uz šo paziņojumu, lai konstatētu, ka *Avebe* zināja par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada, nepārkāpjot tiesības uz aizstāvību.

48 Komisija apgalvo, ka *Akzo* paziņojumu, kas ir atreferēts Lēmuma 301. apsvērumā, tā nekad nebija izmantojusi kā pierādījumu pret *Avebe*, bet ka tā to vienkārši iekļāvusi lietas dalībnieku argumentu rezumējumā.

49 Pirmās instances tiesa atgādina, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana ir Kopienu tiesību pamatprincips, kas ir jāievēro visos gadījumos, it īpaši procesā, kura rezultātā var tikt uzlikts sods, pat ja tas ir administratīvais process. Saskaņā ar šo principu attiecīgajiem uzņēmumiem un uzņēmumu asociācijām jāsniedz iespēja, sākot no administratīvā procesa stadijas, paust savu viedokli par Komisijas izvirzīto faktu, iebildumu un apstākļu patiesumu un atbilstību (Tiesas 1979. gada 13. februāra spriedums lietā 85/76 *Hoffmann-La Roche*/Komisija, *Recueil*, 461. lpp., 11. punkts, un Pirmās instances tiesas 1992. gada 10. marta spriedums lietā T-11/89 *Shell*/Komisija, *Recueil*, II-757. lpp., 39. punkts, kas apelācijas tiesvedībā apstiprināts ar Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu).

50 Ir jāatgādina — ja Komisija vēlas pamatoties uz izvilkumu no atbildes uz paziņojumu par iebildumiem vai uz dokumentu, kas ir pievienots šādai atbildei, lai pierādītu pārkāpumu procesā, piemērojot EKL 81. panta 1. punktu, citiem lietas dalībniekiem

šajā procesā ir jānodrošina iespēja izteikt savu viedokli par šiem pierādījumiem. Šajos apstākļos attiecīgais izvilkums no atbildes uz paziņojumu par iebildumiem vai no tai pievienotā dokumenta ir inkriminējošs pierādījums pret vairākiem dalībniekiem, par kuriem tiek apgalvots, ka tie ir piedalījušies pārkāpumā (Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedums apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, *Recueil*, II-491. lpp., 386. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 Šie principi ir piemērojami arī tad, kad Komisija pamatojas uz izvilkumu no atbildes uz paziņojumu par iebildumiem, lai konstatētu, ka uzņēmums ir vainojams pārkāpumā.

52 Attiecīgajam uzņēmumam ir jāpierāda, ka secinājums, pie kura Komisija nonākusi savā lēmumā, būtu bijis citādāks, ja dokuments, kurš netika nosūtīts šim uzņēmumam un uz kuru Komisija pamatojās, lai konstatētu pārkāpumu, netiktu pieļauts kā pierādījums (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 71.–73. punkts).

53 Tādējādi no Lēmuma 296.–309. apsvēruma izriet, ka Komisijas analīzes struktūra bija šāda: 297.–299. apsvērumā tā aprakstīja *Glucona* organizāciju; 300. apsvērumā tā aprakstīja sākotnējos secinājumus, kas norādīti paziņojumā par iebildumiem, par attiecīgo uzņēmumu uzskatīšanu par atbildīgiem par pārkāpumu; 301.–305. apsvērumā tā rezumēja attiecīgo uzņēmumu apsvērumus, kas sniegti par šo jautājumu; visbeidzot, 306.–309. apsvērumā tā veica juridisko analīzi (skat. kopsavilkuma veidā šī sprieduma 32.–38. punktu).

54 Lēmuma 301. apsvērumā Komisija norādīja uz *Akzo* paziņojumu, uz kuru pamatojās *Avebe*, t.i., Lēmuma daļā, kurā tiek rezumēti šo uzņēmumu apsvērumi par Komisijas sākotnējiem secinājumiem, kas ietverti paziņojumā par iebildumiem, attiecībā uz to, vai attiecīgie uzņēmumi būtu jāuzskata par atbildīgiem pārkāpuma izdarīšanā.

55 *Avebe* pat neapgalvo, ka Komisija atsaucās uz *Akzo* paziņojumu savas analīzes daļā, kurā tika veikta juridiskā analīze par *Glucona* un tās mātes sabiedrību — *Avebe* un *Akzo* — saikni.

56 No tā izriet, ka pretēji tam, ko apgalvo *Avebe*, Komisija nepamatojās uz *Akzo* paziņojumu. Lēmuma 307. un 308. apsvērumā (skat. šī sprieduma 36. un 37. punktu) Komisija, pirmkārt, atsaucās uz *Glucona* juridisko struktūru un, otrkārt, uz dažādiem faktiskajiem aspektiem saistībā ar mātes sabiedrību — *Akzo* un *Avebe* — un viņu kopuzņēmuma *Glucona* attiecībām. *Avebe* nenoliedz, ka tai bija pieeja dokumentiem, uz kuriem Komisija pamatojās šajā sakarā. Lēmuma 309. apsvērumā, pārformulējot secinājumu, kas izriet no tās juridiskās analīzes, ar vārdiem "pamatojoties uz iepriekš minēto" Komisija tādējādi atsaucās tikai uz Lēmuma 307. un 308. apsvērumu un nevis uz 301. apsvērumu tiktāl, ciktāl runa ir par *Avebe* piedalīšanos.

57 Papildus Pirmās instances tiesa uzskata, ka, pat ja Komisija bija pamatojusies uz *Akzo* paziņojumu, *quod non*, *Avebe* nav pierādījusi saskaņā ar šī sprieduma 52. punktā minēto judikatūru, ka secinājums, pie kura nonāca Komisija, būtu bijis citādāks, ja *Akzo* paziņojums kā pierādījums pret *Avebe* nebūtu pieļauts.

58 Tādējādi pamata pirmā daļa par to, ka *Akzo* paziņojums ir balstīts uz kļūdainu premisu, nevar tikt pieņemts.

3. *Par "Akzo" iespējamo paziņojumu ASV iestādēm*

a) Lietas dalībnieku argumenti

59 Savā replikā *Avebe* norāda, ka tad, kad to izjautāja ASV Tieslietu ministrija saistībā ar procesu, kas ASV tika uzsākts aizliegtās vienošanās sakarā, *Akzo* pārstāvis esot apgalvojis, ka *Avebe* nebija informēta par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada 15. augusta. *Avebe* apgalvo, ka tā administratīvā procesa laikā bija informējusi Komisiju par šo iespējamo paziņojumu. Turklāt, pēc *Avebe* domām, ņemot vērā, ka tā pati nevarēja saņemt šī paziņojuma kopiju, lai to iesniegtu Komisijai, un, tā kā šis būtu attaisnojošs pierādījums attiecībā uz *Avebe*, Komisijai šī kopija bija jāpieprasa no ASV iestādēm. Pēc rakstveida jautājumiem no Pirmās instances tiesas *Avebe* paskaidroja, ka tā šo dokumentu Komisijai nebija lūgusi tieši, jo tajā laikā vēl nezināja, ka Komisija pamatosies uz *Akzo* paziņojumu, kas tika apskatīts šī sprieduma 49.–58. punktā. Tikai Lēmumā tā iepazinās ar *Akzo* paziņojumu, kas bija pretrunā ar paziņojumu, ko *Akzo*, iespējams, esot sniegusi ASV iestādēm.

60 Komisija uzskata, ka šis pamats netika izvirzīts prasības pieteikumā un tādējādi tas ir jānoraida kā nepieņemams. Komisija apgalvo, ka šī pamata daļa jebkurā gadījumā ir nepamatota.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

Par pieņemamību

61 Saskaņā ar Reglamenta 48. panta 2. punktu tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesību vai

faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā. Tomēr pamats, kas tieši vai netieši pastiprina jau iepriekš izvirzītu pamatu un ir cieši ar to saistīts, ir jāatzīst par nepieņemamu. Tas pats attiecas uz daļas izvirzīšanu pamata atbalstam (Pirmās instances tiesas 2002. gada 21. marta spriedums lietā T-231/99 *Joynson/* Komisija, *Recueil*, II-2085. lpp., 156. punkts).

62 Šajā lietā *Avebe* izvirzīja *Akzo* iespējamo paziņojumu ASV iestādēm kā pamatu, ar kuru tiek apgalvots tiesību uz aizstāvību pārkāpums tikai replikas stadijā.

63 Tomēr *Avebe* būtībā jau bija izvirzījusi šo pašu iebildumu kā daļu no cita pamata (skat. šī sprieduma 59. punktu). Savā prasības pieteikumā tā bija izvirzījusi šo argumentu, tomēr formāli tā to izdarīja tikai apsvērumos, kas attiecas uz iespējamo EKL 81. panta un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu.

64 Attiecīgi, pretēji tam, ko apgalvo Komisija, tā neizvirzīja jaunu pamatu replikas stadijā, bet gan pamatojās uz to pašu pamatu, kas šoreiz tika formāli iekļauts apsvēruma daļā attiecībā uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

65 Tādējādi šī pamata daļa ir jāizvērtē pēc būtības.

Par lietas būtību

66 Ir jāatgādina, ka, runājot par attaisnojošiem dokumentiem, judikatūrā noteikts, ka procesā, kas balstīts uz sacīkstes principu, ko nosaka regulas par EKL 81. un 82. panta īstenošanu, Komisija viena pati nevar nolemt, kuri dokumenti ir derīgi iesaistīto uzņēmumu aizstāvībai procesā par konkurences tiesību pārkāpumiem (Pirmās instances tiesas 1995. gada 29. jūnija spriedums lietā T-30/91 *Solvay*/Komisija, *Recueil*, II-1775. lpp., 81. punkts). Ņemot vērā lietas dalībnieku vienlīdzības principu, nav pieņemams, ka Komisija pati var nolemt, vai izmantot dokumentus pret prasītāju, ja prasītājam nav bijusi tiem pieeja un tādējādi tas nav varējis izlemt, vai tos izmantot savai aizstāvībai (iepriekš minētais spriedums lietā *Solvay*/Komisija, 83. punkts, un Pirmās instances tiesas 1995. gada 29. jūnija spriedums lietā T-36/91 *ICI*/Komisija, *Recueil*, II-1847. lpp., 111. punkts).

67 Atbilstoši judikatūrai, ja ir konstatēts, ka administratīvā procesa laikā Komisija nav atklājusi prasītājiem dokumentus, kuros varētu būt bijuši attaisnojoši pierādījumi, tiesību uz aizstāvību aizskārums pastāv tikai tad, ja tiek pierādīts, ka administratīvā procesa rezultāts būtu bijis citādāks, ja procesa laikā prasītājam būtu bijusi pieeja attiecīgajiem dokumentiem (Pirmās instances tiesas 1991. gada 17. decembra spriedums lietā T-7/89 *Hercules Chemicals*/Komisija, *Recueil*, II-1711. lpp., 56. punkts, un iepriekš 66. punktā minētais spriedums lietā *Solvay*/Komisija, 98. punkts). Ja šie dokumenti ir Komisijas izmeklēšanas lietas materiālos, šāds tiesību uz aizstāvību pārkāpums nav saistīts ar veidu, kādā attiecīgais uzņēmums rīkojies administratīvā procesa laikā (šī sprieduma 66. punktā minētais spriedums lietā *Solvay*/Komisija, 96. punkts). Savukārt, ja attiecīgo attaisnojošo dokumentu nav Komisijas izmeklēšanas lietas materiālos, tiesību uz aizstāvību pārkāpumu var konstatēt vienīgi tad, ja prasītājs ir tieši lūdzis Komisijai piekļūt šiem dokumentiem administratīvā procesa laikā, un, ja tas netiek izdarīts, tad prasītājam nav tiesību izvirzīt šo pamatu jebkādā prasībā par tiesību akta atcelšanu pret galīgo lēmumu (iepriekš 50. punktā minētais Pirmās instances tiesas spriedums apvienotajās lietās *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, 383. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedums apvienotajās lietās T-191/98, no T-212/98 līdz T-214/98 *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3275. lpp., 340. punkts).

68 Šajā lietā ir skaidrs, kā izriet no Lēmuma 300. apsvēruma (skat. šī sprieduma 34. punktu), ka paziņojumā par iebildumiem Komisija paziņoja par savu nodomu uzskatīt *Akzo* un *Avebe* par solidāri atbildīgām pārkāpuma izdarīšanā visā tā pastāvēšanas laikā.

69 No lietas dalībnieku atbildēm uz dažiem Pirmās instances tiesas rakstveida jautājumiem izriet, ka *Avebe* savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem noliedza, ka tā zināja par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada augusta, apgalvojot, ka procesā ASV tā tika atzīta par vainīgu tikai par periodu pēc šī laika. Atbildes uz paziņojuma par iebildumiem zemsvītras atsaucē *Avebe* norādīja, ka tiktāl, "ciktāl tai ir zināms [..], *Akzo* pārstāvis šī procesa sēdē bija paziņojis, ka *Avebe* nezināja par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada augusta".

70 Turklāt pēc rakstveida jautājumiem no Pirmās instances tiesas *Avebe* iesniedza korespondenci, kas bija notikusi starp tās juriskonsultiem un ASV Tieslietu ministriju, no kuras ir redzams, ka no 2000. gada jūlija *Avebe* bija vairākkārt mēģinājusi no tās iegūt *Akzo* iespējamo paziņojumu ASV iestādēm. *Avebe* to vēlējās iesniegt Komisijai administratīvajā procesā. Tomēr no šīs korespondences izriet, ka ASV iestādes noraidīja šos lūgumus, nosakot, ka nepieciešamības gadījumā tās iesniegs šo dokumentu Komisijai, ja tā to lūgs.

71 Šādā situācijā, kad nav jāizvērtē, vai Komisijai bija jāveic nepieciešamie pasākumi, lai iegūtu *Akzo* iespējamā paziņojuma ASV iestādēm kopiju, un pat pieņemot, ka tā to varēja izdarīt, jāatzīst, ka *Avebe* nevar kritizēt Komisiju par to, ka tā attiecīgi nerīkojās, lai iegūtu dokumentu, kurā varēja būt attaisnojoši pierādījumi attiecībā uz *Avebe*.

72 Kā norādīts šī sprieduma 67. punktā, ņemot vērā ASV iestāžu atbildes uz lūgumiem, *Avebe* vismaz tiešā veidā jālūdz Komisijai, lai tā iegūst šo dokumentu. Kā redzams no šī sprieduma 69. punkta, *Avebe* tikai izdarīja vienkāršu un neskaidru zemsvītras atsauci uz šo iespējamo paziņojumu; to nevar uzskatīt par tiešu lūgumu, kā tas tiek saprasts iepriekš minētajā judikatūrā.

73 *Avebe* nepamatoti apgalvoja, ka tā nav izteikusi tiešu lūgumu administratīvā procesa laikā, jo tā tikai Lēmumā iepazinās ar *Akzo* apgalvojumu, ar ko tika apstrīdēts *Akzo* iespējamais paziņojums ASV iestādēm. *Avebe* nenoliedz, ka jau no paziņojuma par iebildumiem bija skaidrs, ka Komisija grasās uzskatīt *Akzo* un *Avebe* par solidāri atbildīgām par pārkāpumu visā tā pastāvēšanas laikā. *Avebe* jau tad bija jāzina, ka tai pašai atbildē uz paziņojumu par iebildumiem ir jāpievieno visi attiecīgie pierādījumi, lai pierādītu, ka tā nezināja par aizliegto vienošanos pirms 1993. gada augusta. Tāpat ir redzams no korespondences, kas bija notikusi starp tās juriskonsultiem un ASV Tieslietu ministriju, ko Pirmās instances tiesai iesniedza *Avebe*, ka tās juriskonsulti administratīvā procesa laikā ar Komisiju apzinājās, ka *Akzo* varētu apgalvot, ka *Avebe* bija informēta par aizliegto vienošanos visā tās pastāvēšanas laikā. Turklāt, kā jau ir noteikts šī sprieduma 56. punktā, Komisija nepamatojās uz *Akzo* apgalvojumu, bet tikai atsaucās uz to sava Lēmuma daļā, kurā bija apkopoti lietas dalībnieku argumenti.

74 Ņemot vērā iepriekš minēto, šī pamata otrā daļa, kas attiecas uz *Akzo* iespējamo paziņojumu ASV iestādēm, arī ir jānoraida.

75 Tādējādi pamats, ar kuru tiek apgalvots par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ir jānoraida.

D — *Par EKL 81. panta 1. punkta un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpšanu*

1. *Ievads*

76 *Avebe* norāda, ka Komisija ir pieļāvusi juridisku kļūdu, jo pārkāpumu, kas izdarīts pirms 1993. gada 15. augusta, piedēvējusi *Glucona*, nevis *Akzo*. Pat ja tomēr pārkāpumu par šo laika posmu varētu piedēvēt *Glucona*, pašai *Glucona* nevarot likt atbildēt par tās rīcību, kas ir pretrunā ar konkurences noteikumiem.

2. *2. Par argumentu, ka Komisija nedrīkstēja "Glucona" piedēvēt pirms 1993. gada 15. augusta izdarīto pārkāpumu*

a) Ievada piezīmes

77 Ir jāpārbauda, vai pārkāpumu laika posmā līdz 1993. gada 15. augustam ir izdarījusi nevis *Glucona*, kas ir mātes sabiedrību *Akzo* un *Avebe* izveidots kopuzņēmums, bet vienīgi *Akzo*, kā to apgalvo *Avebe*.

78 *Avebe* neapstrīd, ka *Glucona* esot bijis uzņēmums Kopienas konkurences tiesību izpratnē, kaut arī tā īpašā komercdarbības veida dēļ neesot bijusi juridiska persona. Proti, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmuma jēdziens saistībā ar konkurences tiesībām aptverot ikvienu vienību, kas īsteno saimniecisku darbību, neatkarīgi no tās

komercdarbības veida un finansēšanas veida (Tiesas 1991. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-41/90 *Höfner* un *Elser*, *Recueil*, I-1979. lpp., 21. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 30. marta spriedums lietā T-513/93 *Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali*/Komisija, *Recueil*, II-1807. lpp., 36. punkts).

79 Savukārt *Avebe* uzskata, ka, ņemot vērā īpašos šīs lietas apstākļus, pārkāpumu laika posmā līdz 1993. gada 15. augustam tomēr esot izdarījusi *Akzo*, nevis *Glucona*. Šai ziņā *Avebe*, no vienas puses, balstās uz uzņēmuma līguma noteikumiem, kas 1972. gadā tika noslēgts starp *Akzo* un *Avebe* par *Glucona* nodibināšanu (turpmāk tekstā — "1972. gada uzņēmuma līgums"), un, no otras puses, uz dažādiem faktiskiem apstākļiem, kas attiecas uz tās attiecībām ar *Akzo* un *Glucona*.

b) Par 1972. gada uzņēmuma līgumu

Lietas dalībnieku argumenti

80 *Avebe* vispirms norāda uz to, ka tās kompetencē, pamatojoties uz jau 1966. gadā ar sabiedrību *Noury & van der Lande* noslēgto korporatīvo vienošanos par dažādu produktu, tostarp arī nātrija glukonāta, ražošanu un pārdošanu, esot bijusi šī produkta ražošana, turpretim otrā sabiedrība esot pārņēmusi produkta pārdošanu savā ziņā un tādējādi esot atbildīga par tirgū īstenotajām darbībām.

81 *Avebe* uzsver, ka pēc tam, kad *Akzo* esot pārņēmusi *Noury & van der Lande*, lomu sadalījums būtībā esot palicis iepriekšējais līdz brīdim, kad 1993. gada 15. augustā *Avebe* esot pārņēmusi *Glucona* operatīvo vadību. Saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līguma attiecīgajiem noteikumiem tā esot bijusi atbildīga par ražošanu, bet *Akzo* kompetencē savukārt esot bijusi nātrija glukonāta pārdošana.

82 Pirmkārt, kā apgalvo *Avebe*, saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līgumu *Glucona* vadīja divi direktori — vienu bija deleģējusi *Akzo*, bet otru — *Avebe*, kuri atbildēja par jautājumiem, kas konkrēti skāra to attiecīgos dalībniekus, uzturot ar šiem dalībniekiem individuālus kontaktus un ļoti maz vai vispār nerisinot jautājumus, kas ietilpa otra direktora kompetencē. Turklāt saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līgumu *Akzo* esot uzticēta nātrija glukonāta pārdošana, nosakot un īstenojot *Glucona* tirdzniecības politiku, tādējādi tā pati neesot izšķiroši iespaidojusi *Glucona* tirgū īstenotās darbības. Tieši otrādi, tā kā *Glucona* pašai neesot bijusi sava pārdošanas sistēma, *Akzo* īstenotās ar pārdošanu saistītās darbības *Glucona* interesēs esot bijušas *Akzo* pārdošanas sistēmas daļa.

83 Otrkārt, *Avebe* piebilst, ka apstāklis, ka *Akzo* saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līgumu esot saņēmusi atlīdzību par nātrija glukonāta pārdošanu, liecinot par to, ka *Akzo* šo produktu esot pārdevusi bez jebkādas *Glucona* līdzdalības.

84 Treškārt, *Avebe* uzskata, ka pretēji Komisijas viedoklim *Akzo*, pamatojoties uz 1972. gada uzņēmuma līgumu, nevarot uzskatīt tikai par tādu pārstāvi, kurš vienīgi rīkojies *Glucona* uzdevumā. 1972. gada uzņēmuma līgumā esot paredzēts, ka sabiedrības uzdevumus dalībnieku starpā varot sadalīt, kas konkrētajā gadījumā arī esot noticis. *Akzo* esot pārņēmusi nātrija glukonāta realizācijas un pārdošanas darbības (*Glucona* vārdā un uz tās riska, bet attiecībā uz pārējo — neatkarīgi un savā vārdā), un šīs darbības veidoja daļu no *Akzo* organizācijas.

85 *Avebe* arī turpmāk apgalvo, ka tas, ka *Akzo* esot īstenojusi pārdošanu *Glucona* vārdā un uz tās riska, obligāti nenozīmējot, ka *Glucona* esot uzskatāma par uzņēmumu, kas būtu izdarījis pārkāpumu saskaņā ar EKL 81. pantu. Lai konstatētu, kurš konkrētajā lietā ir pārkāpis EKL 81. pantu, nebūtu jāpārbauda, kā vārdā un uz kā

riska esot īstenotas darbības, bet gan galvenokārt, kurš faktiski esot īstenojis darbības, kas attiecas uz pārkāpumu.

86 Komisijas uzskats tādējādi paredz, ka tie pilnvarotāji, kas darbojas vairākos uzņēmumos un pilnvaro attiecīgo pārstāvi, kas pārkāpj EK līguma 81. panta 1. punktu, ir atbildīgi par pārkāpumu, ko šis pārstāvis izdara, veicot savu darbību. Saskaņā ar *Avebe* viedokli tam būtu jāpiekrīt tikai tad, ja pilnvarotājs būtu pārstāvjus pilnvarojis izdarīt pārkāpumus vai ja viņš būtu zinājis par sava pārstāvja rīcību un nebūtu devis viņam norādījumus pārtraukt pārkāpumu. Tomēr, ja pārstāvis pārkāpumu esot izdarījis, savam pilnvarotājam to nezinot, pilnvarotāju nevarot apsūdzēt pārkāpuma izdarīšanā. *Avebe* arī piebilst, ka Komisija tomēr neesot pierādījusi, ka *Glucona* esot pilnvarojusi *Akzo* noslēgt aizliegtu vienošanos vai pat esot zinājusi par *Akzo* dalību aizliegtas vienošanās noslēgšanā. Arī tas, ka viens no *Glucona* direktoriem, kuru pilnvarojusi *Akzo*, esot bijis informēts par pārkāpumu, neesot pietiekami, lai piedēvētu pārkāpumu *Glucona*, tā kā attiecīgais direktors esot rīkojies kā *Akzo* darbinieks, kura kompetencē esot bijusi *Glucona* produktu pārdošana.

87 *Avebe* piebilst, ka tā gan nevarot vispārīgi apgalvot, ka pilnvarotāju nevar saukt pie atbildības par tāda pārstāvja rīcību, kurš turklāt ir arī šī pilnvarotāja direktors vai pilda citu vadošu amatu tā struktūrā. Šajā lietā tomēr esot pietiekams pamats nošķirt pārstāvja uzdevumus no direktora uzdevumiem pilnvarotāja struktūrā. Pirmkārt, *Akzo* neesot iecelta par pārstāvi, lai izvairītos no atbildības par EKL 81. panta pārkāpumiem, bet gan tādēļ, ka tās rīcībā jau esot bijusi nātrija glukonāta realizācijas struktūra, kā tas izrietot no 1972. gada uzņēmuma līguma. Otrkārt, konkrētajā gadījumā pārstāvis *Akzo* esot liels uzņēmums, kura darbinieks uz nepilnu slodzi pilda *Glucona* direktora amatu, tomēr cita starpā arī pilda pienākumus pats sava uzņēmuma struktūras ietvaros.

88 Komisija prasa noraidīt *Avebe* argumentus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

89 Pirmkārt, saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līguma 1. pantu *Avebe* un *Akzo* nodibināja kopīgu uzņēmumu *Glucona*, lai "kopīgi ražotu un tirgotu" noteiktus produktus, tostarp arī nātrija glukonātu.

90 Otrkārt, saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līguma 5. panta 1. punktu "sabiedrības [*Glucona*] dalībnieki tikai kopīgi bija pilnvaroti rīkoties sabiedrības interesēs un parakstīt dokumentus sabiedrības vārdā, uzņemties saistības sabiedrības vārdā pret trešām personām un nodrošināt trešo personu saistības pret sabiedrību, kā arī saņemt vai tērēt sabiedrībai pienākošos līdzekļus". Saskaņā ar līguma 5. panta 2. punktu abiem sabiedrības dalībniekiem *Akzo* un *Avebe* jāieceļ divas pilnvarotās personas, kas "kopīgi īstenos 1. punktā noteiktās pilnvaras attiecīgo sabiedrības dalībnieku interesēs, tādējādi neierobežojot attiecīgā sabiedrības dalībnieka tiesības īstenot šis pilnvaras pašam". Pilnvarotajām personām bija "regulāri jāuztur savstarpēji kontakti un gan savā starpā, gan ar [*Glucona*] direktoriem jāapspriež visi jautājumi, kas attiecas uz sabiedrību". Saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līguma 5. panta 3. punktu uzņēmuma pastāvīgā pārvaldība bija jāveic diviem direktoriem, kurus attiecīgi bija iecēlušas *Akzo* un *Avebe*. Šiem direktoriem būtiska darba laika daļa bija jāvelta *Glucona* lietu risināšanai. Viņiem bija "cieši jāsadarbojas un viņu kopējā kompetencē [bija] uzņēmuma politika"; turklāt viņiem bija "regulāri jāsniedz ziņojumi pilnvarotajiem par politiku un jāiesniedz visa attiecīgā informācija šajā sakarā".

91 Visbeidzot, līguma 13. panta 2. punktā bija noteikts, ka, "ja abi sabiedrības dalībnieki nedod priekšroku citam regulējumam, [*Glucona*] savu produktu pārdošanu [uzdod *Akzo*]" un tai bija jāatlīdzina *Akzo* pārdošanas struktūrai radušās izmaksas, kas tika aprēķinātas atbilstoši *Glucona* produktu pārdošanai patērētajam laikam.

92 Kaut gan no šiem 1972. gada uzņēmuma līguma noteikumiem izriet, ka *Akzo* bija "uzticēti" operatīvie jautājumi saistībā ar nātrija glukonāta pārdošanu *Glucona* vārdā, *Avebe* tomēr, balstoties tikai uz šā līguma noteikumiem, nevar pamatoti apgalvot, ka pārkāpumu var attiecināt vienīgi uz *Akzo*, jo tā vienīgā ir bijusi atbildīga par *Glucona* īstenoto pārdošanas politiku.

93 Pamatojoties uz *Glucona* juridisko struktūru, *Akzo* un *Avebe* kopīgi noteica *Glucona* uzņēmuma politiku. Tādējādi ar *Glucona* pilnvaroto un direktoru starpniecību tiem bija regulāri savā starpā jāsadarbojas. Attiecīgi tiesa uzskata, ka atbilstoši 1972. gada uzņēmuma līgumam *Avebe* bija iesaistīta gan nātrija glukonāta pārdošanas politikas noteikšanā, gan tās īstenošanā.

94 *Avebe* arguments, ka abi direktori pārsvarā vai pat vienīgi esot risinājuši tos jautājumus, kas galvenokārt attiekušies uz tā attiecīgā sabiedrības dalībnieka uzdevumu loku, kas viņu bija iecēlis, un ka tie esot uzturējuši ar šiem dalībniekiem individuālus kontaktus, ļoti maz vai vispār nerisinot jautājumus, kas ietilpa otra direktora kompetencē, uzņēmuma līguma noteikumos nav atspoguļots un daļēji ir pat pretrunā ar tiem. Kā nupat tika uzsvērts, saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līgumu *Akzo* un *Avebe* kompetencē bija *Glucona* politikas noteikšana, attiecībā uz kuru tiem ar *Glucona* pilnvaroto un direktoru starpniecību bija regulāri jāsadarbojas savā starpā.

95 Atbilstoši *Avebe* uzskatiem, pat ja 1972. gada uzņēmuma līguma noteikumi, it īpaši tā 13. panta 2. punkts un 14. panta 1. punkts, būtu interpretējami tā, ka *Akzo* ieceltais direktors esot rūpējies par nātrija glukonāta tirdzniecību kā *Akzo* darbinieks, kura kompetencē esot bijusi *Glucona* produktu pārdošana, tomēr,

pamatojoties uz 1972. gada uzņēmuma līguma rezultātā izveidojušos tiesisko situāciju, šī direktora darbības varētu attiecināt uz *Glucona*.

96 Tātad Komisija, pamatojoties tikai uz 1972. gada uzņēmuma līguma noteikumiem saistībā ar EKL 81. panta piemērošanu, varēja, nepieļaujot acīmredzamu kļūdu, uzskatīt, ka visiem *Glucona* valdes locekļiem esot bijusi zināma tās konkurences tiesību aktus pārkāpjošas uzņēmējdarbības metodes.

97 Šādā situācijā administratīvās lietas izskatīšanas gaitā, pamatojoties uz virkni apstākļu, kas veidoja saskaņotu un pārliecinošu netiešu pierādījumu kopumu, *Avebe* pienācās pierādīt, ka, neraugoties uz šo tiesisko situāciju, tikai *Akzo* zināja un noteica *Glucona* konkurences tiesību aktus pārkāpjošo darbību.

c) Par dažādajiem faktiskajiem apstākļiem

98 *Avebe* norāda uz sešiem faktiskiem apstākļiem, lai pierādītu, ka tā neesot bijusi informēta par aizliegtās vienošanās pastāvēšanu.

99 Pirmkārt, tās pārstāvji līdz 1993. gada oktobrim neesot piedalījušies nevienā aizliegtās vienošanās dalībnieku sanāksmē.

100 Tieši attiecībā uz šo jautājumu Komisija nav izteikusies.

101 Pirmās instances tiesa šai ziņā konstatē, ka Komisija minēto apstākli neapstrīd un ir arī atzinusi to Lēmuma 306. punktā. Ņemot vērā 1972. gada uzņēmuma līgumā paredzēto uzdevumu sadalījumu un minētā līguma noteikumus, kas paredzēja kopīgu sabiedrības *Glucona* dalībnieku kompetenci un garantēja katram sabiedrības dalībniekam līdzdalību un tiesības būt informētam attiecībā uz otras puses darbībām (skat. šī sprieduma 90. punktu), šis apstāklis nevar būt pamats, lai izdarītu secinājumu, ka *Avebe* pārstāvis sabiedrībā *Glucona* un tādējādi arī pati *Avebe* nevarēja zināt par konkurences tiesību aktus pārkāpjošo rīcību.

102 Otrkārt, *Avebe* norāda, ka Komisija Lēmuma 307. punktā nevarēja pamatoti balstīties uz 1990. gada 1. maija dienesta vēstuli. Proti, tā esot jau atbildē uz paziņojumu par iebildumiem izklāstījusi, ka sanāksmei, uz kuru esot bijusi atsauce dienesta vēstulē, neesot bijis nekā kopēja ar daudzpusējām aizliegtās vienošanās dalībnieku sanāksmēm, bet tā esot notikusi attiecībā uz jautājumiem par paredzēto strukturālo sadarbību ar *ADM*. Šīs pārrunas neesot notikušas saistībā ar *Glucona* regulārajām pārdošanas darbībām, bet gan esot attiekušās uz strukturālām pārmaiņām *Glucona* ražošanas procesā Amerikas Savienotajās Valstīs. Šis apstāklis izskaidrojot, kāpēc *Glucona* direktors kā *Avebe* ieceltais vadītājs esot piedalījies sanāksmē un kā sabiedrības *Glucona* dalībnieks bijis informēts par situāciju jautājuma apspriešanā ar *ADM*.

103 Komisija apgalvo, ka no 1990. gada 1. maija dienesta vēstules izrietot, ka *Glucona* — un nevis vienīgi *Akzo* — esot pārdevusi nātrija glukonātu, noteikusi rīcību šajā tirgū, piedalījusies sarunās un pārējie aizliegtās vienošanās dalībnieki esot uzskatījuši to par tirgus dalībnieci.

104 Turklāt ir jākonstatē, ka 1990. gada 1. maija dienesta vēstuli bija sagatavojis *Avebe* vadības loceklis saistībā ar sanāksmi, kura bija notikusi 1990. gada 30. aprīlī kopā ar pārstāvjiem no *ANC* un *ADM*. Saskaņā ar šo dienesta vēstuli sanāksmes dalībnieki apsprieda dažu *ADM* noslēgto līgumu par nātrija glukonāta piegādi pagarināšanu.

105 Pat pieļaujot, ka sanāksmei neesot bijis nekāda sakara ar daudzpusējām aizliegtās vienošanās dalībnieku sanāksmēm, bet tā atbilstoši *Avebe* argumentam esot notikusi saistībā ar paredzēto strukturālo sadarbību ar *ADM*, kā to pamatoti uzsver Komisija, šī dienesta vēstule tomēr pierāda, ka *Avebe* bija informēta par jautājumiem, kas saistīti ar *Glucona* īstenoto nātrija glukonāta tirdzniecību. Šis secinājums balstīts arī uz vienošanās projektu starp *Akzo*, *Avebe* un *ADM*, kuru *Avebe* pati ir iesniegusi Pirmās instances tiesai un saskaņā ar kuru *Avebe* un *Akzo* kopīgi bija jānodrošina nātrija glukonāta tirdzniecība Amerikas Savienotajās Valstīs. Šajā dokumentā nav norādījumu par to, ka *Avebe* darbība attiecās tikai uz nātrija glukonāta ražošanu un ka vienīgi *Akzo* bija atbildīga par ražojuma tirdzniecību.

106 *Avebe* tādējādi nepamatoti iebilst pret to, ka Komisija šo dienesta vēstuli minējusi kā faktisko apstākli, kas norāda, ka *Avebe* nevarēja nezināt par to, ka *Glucona* ir iesaistīta darbībās, kas pārkāpj konkurenci regulējošus tiesību aktus.

107 Treškārt, *Avebe* uzskata, ka Komisija Lēmuma 308. apsvērumā esot nepamatoti norādījusi uz prettiesisko *Avebe* rīcību 1993. gada 15. augustā, pilnībā pārņemot uzņēmuma *Glucona* vadību, un no tā secinājusi, ka tā esot atbildīga par pārkāpumiem, kas izdarīti līdz šim datumam. Šāda veida argumentācija esot noraidīta Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumā lietā T-347/94 *Mayr-Melnhof*/Komisija (*Recueil*, II-1751. lpp., 400. un turpmākie punkti).

108 Komisija uzskata, ka *Avebe* nepamatoti atsaucas uz spriedumu lietā *Mayr-Melnhof*/Komisija (skat. šī sprieduma 107. punktu), jo spriedums attiecas uz citu situāciju, nevis tādu, kāda ir šajā lietā. Šajā lietā tā apspriežamo apstākli ir minējusi papildus citiem, lai parādītu, ka *Avebe* jau kopš 1993. gada 15. augusta būtu bijis jāzina par *Glucona* piedalīšanos aizliegtās vienošanās noslēgšanā.

109 Kā Pirmās instances tiesa norāda, kā arī Komisija pamatoti uzsver, spriedumā *Mayr-Melnhof*/Komisija (skat. šī sprieduma 107. punktu) ir nolemts, ka sabiedrību *Mayr-Melnhof* varēja atzīt par atbildīgu attiecībā uz meitas sabiedrības rīcību, tikai sākot ar datumu, kad tā pārņēma kontroli pār attiecīgo meitas sabiedrību. Šajā lietā, ņemot vērā juridiskās īpašuma un kontroles attiecības, kādas pastāvēja jau *Glucona* dibināšanas brīdī, runa nebija par to, vai *Avebe* varēja likt atbildēt par darbībām, ko sabiedrība veica brīdī, kad *Avebe* neīstenoja kontroli pār šo uzņēmumu. Tādēļ *Avebe* ar attiecīgo spriedumu savu viedokli pamatot nevar.

110 Turklāt, ja arī *Avebe* rīcība pati par sevi nav pietiekama, lai pierādītu, ka tā jau pirms pilnīgas *Glucona* uzņēmuma vadības pārņemšanas 1993. gada 15. augustā zināja par *Glucona* līdzdalību aizliegtās vienošanās noslēgšanā, Komisijai nevar pārmest, ka tā ir atsaukusies arī uz šo apstākli, apsverot citus, īpaši ticamus apstākļus, tostarp *Glucona* abu līdzdirektoru kopīgo atbildību (skat. Lēmuma 307. apsvērumu un šī sprieduma 90.–96. punktu), lai pamatotu savu viedokli.

111 Ceturtkārt, *Avebe* norāda, ka *Glucona* iekšējo sanāksmju protokolos nav norāžu par aizliegtās vienošanās esamību. *Glucona* struktūrvienības tādējādi neesot piekritušas *Akzo* rīcībai, ne paužot to nepārprotami, ne arī klusējot.

112 Saskaņā ar Komisijas uzskatu no protokoliem izriet, ka sanāksmēs apspriestie jautājumi attiecās uz visa veida *Glucona* darbību.

113 Saskaņā ar Pirmās instances tiesas uzskatu apstāklis, ka *Glucona* iekšējo sapulču protokolos rakstiski nav minēta aizliegtās vienošanās esamība, ņemot vērā aizliegtās vienošanās slepeno raksturu, nav ticams arguments, kas liecinātu, ka *Avebe* nav

bijusi vai nav varējusi būt informēta par aizliegto vienošanos vai vēl vairāk — ka *Glucona* struktūrvienības būtu nepārprotami paudušas savu piekrišanu vai klusējot piekritušas konkurences tiesību aktus pārkāpjošām darbībām.

114 Turklāt, kā to pamatoti norāda Komisija, no vairākiem protokoliem izriet, ka *Avebe* — dažkārt ļoti precīzi — ir bijusi informēta par *Glucona* darbībām, kas attiecas uz tirdzniecību (sal. pārskatus par sanāksmēm, kas notikušas 1991. gada 8. oktobrī, 1992. gada 14. aprīlī un 10. decembrī un 1993. gada 2. septembrī). Piemēram, 1992. gada 10. decembra sanāksmes protokola 8. punktā ir norādīts:

"Jautājums par budžeta apjomu attiecībā uz nātrija glukonātu 1993. gadam, ņemot vērā tirgus konjunktūru (*ADM*), ir kļuvis ievērojami mazsvarīgāks. Neraugoties uz to, ir paredzamas izdevīgākas cenas. Turklāt jāpieprasa lielākas eksporta kompensācijas. Tas ir saistīts ar apstākli, ka mūsu izejvielas ir atšķaidītas. Galvenā uzmanība tiks pievērsta eksportam uz trešām valstīm ārpus Eiropas Kopienas. Pirmo reizi kopš daudziem gadiem nātrija glukonāta bruto peļņa varētu sasniegt rentabilitātes robežvērtību. Daļēji tas ir saistīts ar pastāvīgo izmaksu pārstrukturēšanu [..]."

115 Tas skaidri parāda, ka šajās sanāksmēs apspriestie jautājumi attiecas uz visa veida *Glucona* darbību, it īpaši uz tādām jomām kā, piemēram, tirdzniecības stratēģija, tirgus attīstība, kā arī cenu politika un tirgus daļas politika. Tā kā aizliegtās vienošanās noslēgšanai bija izšķiroša nozīme iespējamās rīcības noteikšanā nātrija glukonāta tirgū, pilnīgi izslēgts, ka šīs tēmas varētu būt bijušas iztirzātas, neminot aizliegtās vienošanās esamību un no šīs vienošanās izrietošos parametrus.

116 Tātad arī ar *Glucona* sanāksmju protokoliem *Avebe* nevar pamatot savu viedokli.

117 Piektkārt, *Avebe* norāda, ka *Glucona* tirdzniecības partneri un konkurenti vienmēr to esot pielīdzinājuši *Akzo*, bet nekad to nav pielīdzinājuši *Avebe*, ka *Akzo*, veicot saraksti ar klientiem, vienmēr esot izmantojusi vēstuļpapīru ar savu logo, nevis vēstuļpapīru ar *Glucona* logo un ka rēķinu izrakstīšana un inkaso darbības vienmēr esot notikušas ar *Akzo* starpniecību.

118 Komisija noraida šo argumentu.

119 Pirmās instances tiesa konstatē, ka *Avebe* arguments ir pretrunā ar iepriekš 105. punktā minētās vienošanās projektu, kurā kā iespējamais *ADM* tirdzniecības partneris nātrija glukonāta tirdzniecībā Amerikas Savienotajās Valstīs ir minēta ne tikai *Akzo*, bet arī *Avebe*. Pat ja izrādītos, ka *Glucona* partneri un konkurenti vienmēr ir pielīdzinājuši to *Akzo*, šis apstāklis attiektos tikai uz *Glucona* ārējām attiecībām un to, kā *Glucona* uztvēra trešās personas. Tas nekādā gadījumā neattiektos uz jautājumu, vai *Avebe*, ņemot vērā *Glucona* organizatorisko struktūru, zināja vai tai bija jāzina par tās konkurences tiesību aktus pārkāpjošām darbībām nātrija glukonāta tirgū.

120 Tādēļ *Avebe* nevar atsaukties uz šiem apstākļiem, lai pamatotu savu viedokli.

121 Visbeidzot, sestkārt, *Avebe* norāda, ka *Akzo* ieceltā direktora birojs esot atradies *Akzo* telpās Amersfortā (Nīderlande), bet *Avebe* ieceltais direktors uz vietas esot rūpējies par *Avebe* fabriku vadību Terapelkanālā [*Ter Apelkanaal*] (Nīderlande) un ka šīs vietas viena no otras atrodas apmēram 200 km attālumā. Turklāt tā apgalvo, ka nātrija glukonāta ražošana un pārdošana veidoja tikai nelielu daļu gan no *Avebe*, gan no *Akzo* īstenotās darbības.

122 Tieši attiecībā uz šo jautājumu Komisija nav izteikusies.

123 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa atgādina par to, ka 1972. gada uzņēmuma līgums tieši paredzēja, ka abi direktori savstarpēji vienojas par visiem jautājumiem, kas ir saistīti ar kopīgo uzņēmumu. Kā iepriekš ir konstatēts 115. punktā, no *Glucona* sanāksmju protokoliem turklāt izriet, ka šajās sanāksmēs apspriestie jautājumi attiecas uz visa veida *Glucona* darbību, it īpaši uz tādām jomām kā, piemēram, tirdzniecības stratēģija, tirgus attīstība, kā arī cenu politika un tirgus daļas politika. Apstāklis attiecībā uz ģeogrāfisko attālumu starp *Akzo* un *Avebe* tādēļ neveido pārliecinošu argumentu par to, ka *Avebe* ieceltais direktors neko nezināja par konkurences tiesību aktus pārkāpjošajām darbībām.

124 Mazsvarīgs ir arī *Avebe* minētais apstāklis, ka nātrija glukonāta ražošana un pārdošana veidoja tikai nelielu daļu gan no tās īstenotās darbības, gan no *Akzo* darbības. *Glucona* dibināšanas mērķis bija konkrētu produktu, tostarp nātrija glukonāta, kopīga ražošana un kopīga tirdzniecība, kas saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līgumu bija darbības, kurām *Glucona* direktoriem bija jāvelta ievērojama darba laika daļa.

125 Tādēļ *Avebe*, argumentējot savu viedokli, izvirza šos apstākļus nepamatoti.

126 Saskaņā ar visu iepriekš minēto Komisija pamatoti ir uzskatījusi, ka no dažādajiem *Avebe* minētajiem faktiskajiem apstākļiem nevar secināt, ka *Avebe*, neraugoties uz skaidrību attiecībā uz kopīgā uzņēmuma struktūras tiesisko regulējumu un tā sabiedrības dalībnieku kompetenču sadalījumu, neesot zinājusi par nātrija glukonāta tirdzniecības politikas noteikšanu un īstenošanu un tādēļ neesot bijusi vai neesot varējusi būt informēta par *Glucona* konkurences tiesību aktus pārkāpjošām darbībām.

127 Tādēļ Komisija varēja nekļūdīgi konstatēt, ka pārkāpumu ir izdarījusi *Glucona*.

3. *Par argumentu, ka Komisija "Glucona" izdarīto pārkāpumu nevarēja piedēvēt "Avebe"*

a) Lietas dalībnieku argumenti

128 *Avebe* galvenokārt norāda, ka Komisija, pat ja būtu konstatējama *Glucona* un nevis *Akzo* veikta konkurences tiesību aktus pārkāpjoša rīcība, nekādā gadījumā šo rīcību nevarēja attiecināt uz *Avebe*.

129 Šajā kontekstā *Avebe* norāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru apstāklis, ka meitas sabiedrībai ir juridiskas personas statuss, nav pietiekošs, lai izslēgtu, ka tās rīcību varētu attiecināt uz mātes sabiedrību; tas ir spēkā it īpaši tad, ja meitas sabiedrība savu rīcību tirgū būtiskākajos jautājumos nenosaka autonomi, bet gan izpilda mātes sabiedrības norādījumus (skat. Tiesas 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-286/98 P *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, *Recueil*, I-9925. lpp., 26. punkts un tajā minētā judikatūra). No tās izrietot, ka jāņem vērā nevis kāda uzņēmumu formālā juridiskā struktūra, bet gan faktiskā lēmumu pieņemšanas struktūra. Galvenokārt norādot uz argumentiem, ko *Avebe* jau ir izvirzījusi prasījuma pamatojuma pirmajā daļā, nevis *Glucona* ir pildījusi tās dotos norādījumus, bet tieši pretēji — *Akzo* ir rūpējusies par nātrija glukonāta tirdzniecību.

130 Turklāt gadījumā, kad pārkāpumu esot izdarījusi apvienība, kurai nav juridiskas personas statusa, formālais kritērijs par juridisko saikni starp apvienību un tās mātes

sabiedrību neesot svarīgs. Šādā situācijā izšķiroši esot, vai *Glucona* kopā ar *Avebe* esot veidojusi ekonomisku vienību, kas šajā gadījumā neatbilstot patiesībai, jo *Glucona* nebija pārdošanas organizatoriskās struktūras un drīzāk lielākā daļa tās darbinieku esot pildījuši savu darbu cita darba devēja uzdevumā. Tikai tādā gadījumā, ja mātes sabiedrībai pieder 100 % meitas sabiedrības akciju, Komisija varot balstīties uz pieņēmumu, ka meitas sabiedrība pēc būtības īsteno tās mātes sabiedrības norādījumus. Tikai šādā sakarā Komisijai neesot jāpierāda, vai mātes sabiedrība tiešām ir izmantojusi savas tiesības dot norādījumus. Šajā gadījumā *Avebe* piederot tikai 50 % *Glucona* akciju, bet atlikušie 50 % esot piederējuši *Akzo*.

131 Turklāt *Avebe* atsaucas uz Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu apvienotajās lietās no T-339/94 līdz T-342/94 *Metsä-Serla* u.c./Komisija (*Recueil*, II-1727. lpp., 51.–58. punkts). Šajā lietā Pirmās instances tiesa esot ņēmusi vērā apstākli, ka uzņēmumu vienu apvienību tās locekļi esot pilnvarojuši īstenot visas ar kartona pārdošanu saistītās darbības un ka tā esot noteikusi vienotas cenas un turklāt esot rīkojusies ikviena tā dalībnieka vārdā un interesēs. Tādējādi Pirmās instances tiesa šajā lietā esot atsaukusies uz rīcību, kuras pamatā bijis pārkāpums, un tiešo saikni starp šo rīcību un uzņēmumu, kurš būtu jāsauc pie atbildības par šo pārkāpumu.

132 Turklāt *Avebe* norāda, ka esot neiespējami, ka tā 1993. gada 15. augustā, kad *Akzo* ieceltais direktors esot informējis *Avebe* iecelto direktoru par aizliegtās vienošanās esamību, tā jau esot zinājusi par aizliegto vienošanos. Ar 1999. gada 23. aprīļa vēstuli Komisijas uzmanība vērsta uz šo faktu, taču tā šo informāciju esot nepareizi interpretējusi, jo Lēmumā tā esot pasludinājusi, ka *Avebe* esot lūgusi to sīki informēt par situāciju attiecībā uz aizliegto vienošanos. Komisija neesot arī ņēmusi vērā, kā tas minēts atbildes uz paziņojumu par iebildumiem 26. punktā, ka *Avebe* pārstāvis sabiedrībā *Glucona* esot vēlāk informējis *Avebe* priekšsēdētāju, kas atspēkojot apgalvojumu, ka *Avebe* jau esot zinājusi par aizliegto vienošanos.

133 Savā replikā *Avebe* turklāt norāda, ka tās viedokli apstiprinot 1950. gada 4. novembra Romā parakstītās Eiropas Konvencijas par cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzību 6. panta 2. punkts, kā to esot interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa.

134 Komisija atzīst, ka tās minētā judikatūra neattiecoties uz tādu gadījumu kā šis, kurā pārkāpumu esot izdarījusi divu patstāvīgu uzņēmumu apvienība, kas izveidota kopdarbības īstenošanai. Ņemot vērā argumentus, kurus tā jau ir izvirzījusi pirmā prasījuma pamatojuma pirmajā daļā, Komisija tomēr uzskata, ka šajā gadījumā *Avebe* esot varējusi izšķiroši ietekmēt *Glucona* rīcību tirgū un it īpaši tā esot varējusi jebkurā laikā izbeigt *Glucona* līdzdalību aizliegtās vienošanās īstenošanā. Saskaņā ar judikatūru tas esot pietiekami (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-354/94 *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, *Recueil*, II-2111. lpp., 80. punkts), lai secinātu, ka *Avebe* esot bijusi līdzatbildīga par pārkāpumu. Tas, ka tā patiešām esot tādējādi ietekmējusi *Glucona*, neesot jāpierāda.

b) Pirmās instances tiesas vērtējums

135 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uzņēmuma konkurences tiesību aktus pārkāpjošas darbības var attiecināt uz otru uzņēmumu tad, ja pirmais uzņēmums patstāvīgi nenosaka savu rīcību tirgū, bet pēc būtības izpilda otrā uzņēmuma norādījumus, it īpaši, ievērojot to vienojošās ekonomiskās un juridiskās saiknes (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 117. punkts, un 2000. gada 16. novembra spriedums lietā C-294/98 P *Metsä-Serla Oyj* u.c./Komisija, *Recueil*, I-10065. lpp., 27. punkts).

136 Turklāt ir skaidri jānorāda, ka saskaņā ar šo judikatūru Komisija nevar pamatoties tikai uz konstatējumu, ka kāds uzņēmums "bija spējīgs" tik izšķiroši ietekmēt kādu

citu uzņēmumu, kā Komisija pati uzskata 48.–52. punktā savos iebildumos pret prasību, atbrīvojot to no pienākuma pārbaudīt, vai tāda ietekme patiešām ir bijusi. Tieši pretēji, no šīs judikatūras izriet, ka principā Komisijas pienākums ir pierādīt šādu izšķirošu ietekmi, atsaucoties uz virkni faktisko apstākļu, pie kuriem citu starpā pieder arī varbūtējas viena šā uzņēmuma vadības tiesības dot norādījumus citam uzņēmumam (šajā sakarā skat. iepriekš 135. punktā minēto Tiesas spriedumu apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 118.–122. punkts, un 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-196/99 P *Aristrain*/Komisija, *Recueil*, I-11005. lpp., 95.–99. punkts; Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-9/99 *HFB* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1487. lpp., 527. punkts). Komisijas minētajā lietā, kura ir pamatā šī sprieduma 129. punktā minētajam 2000. gada 16. novembra spriedumam *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, Tiesa tomēr ir atzinusi, ka, ja kāda mātes sabiedrība 100 % apmērā kontrolē meitas sabiedrību, kas ir izdarījusi pārkāpumu, tiek izdarīts pieņēmums, kuru var atspēkot, ka mātes sabiedrība patiešām ir izšķiroši ietekmējusi meitas sabiedrības rīcību. Tādējādi mātes sabiedrības pienākums ir atspēkot šo pieņēmumu ar pierādījumiem, kuri var apstiprināt meitas sabiedrības patstāvīgumu (šajā sakarā skat. iepriekš 129. punktā minēto 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, 28. un 29. punkts, un iepriekš 134. punktā minēto 1998. gada 14. maija spriedumu lietā *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, 80. punkts).

137 Vēl jāatgādina, ka *Glucona* saskaņā ar 1972. gada uzņēmuma līgumu tika nodibināta "vennootschap onder firma" (*vof*) juridiskajā formā. Tādējādi tā atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem ir tikai un vienīgi līgumisks veidojums, kuram nav juridiskas personas statusa, un tā ir nodalīta no sabiedrības dalībniekiem *Akzo* un *Avebe*, katrs no kuriem piedalījās šajā veidojumā, pārstāvot 50 %. Saskaņā ar uzņēmuma līguma 5. panta 1. punktu abi sabiedrības dalībnieki bija pilnvaroti tikai kopīgi rīkoties *Glucona* interesēs un parakstīt dokumentus sabiedrības vārdā, uzņemties saistības sabiedrības vārdā pret trešām personām un nodrošināt trešo personu saistības pret sabiedrību, kā arī saņemt vai tērēt sabiedrībai pienākošos līdzekļus. Saskaņā ar 5. panta 2. punktu abiem sabiedrības dalībniekiem jāieceļ divas pilnvarotās personas, kas "kopīgi īstenos 1. punktā noteiktās pilnvaras attiecīgo sabiedrības dalībnieku interesēs, tādējādi neierobežojot attiecīgā sabiedrības dalībnieka tiesības īstenot šis pilnvaras pašam". Pilnvarotājām personām bija "regulāri jāuztur savstarpēji kontakti un gan savā starpā, gan ar [*Glucona*] direktoriem jāapspriež visi jautājumi, kas attiecas uz sabiedrību". Saskaņā ar uzņēmuma līguma 5. panta 3. punktu uzņēmuma pastāvīgā pārvaldība bija jāveic diviem direktoriem, kurus attiecīgi bija iecēlušas *Akzo* un *Avebe*. Šiem direktoriem

būtiska darba laika daļa bija jāvelta *Glucona* lietu risināšanai. Viņiem bija "cieši jāsadarbojas, un viņu kopējā kompetencē [bija] uzņēmuma politika"; turklāt viņiem bija "regulāri jāsniedz ziņojumi pilnvarotajiem par politiku un jāiesniedz visa attiecīgā informācija šajā sakarā". Visbeidzot, *Akzo* un *Avebe*, pamatojoties uz *Glucona* juridisko struktūru, neierobežoti un solidāri atbild par tās saistībām.

138 No iepriekš minētajiem apstākļiem kopumā izriet, ka 1972. gada uzņēmuma līgums attiecībā uz vadību komerciālajos jautājumos paredzēja kopīgas *Akzo* un *Avebe* vadības pilnvaras, kuras attiecībā uz visiem ar *Glucona* saistītajiem jautājumiem, kopīgi un regulāri vienojoties, bija jāizlemj diviem direktoriem, ko bija iecēlušas *Akzo* un *Avebe*, un kuras it īpaši kontrolēja šo abu sabiedrības dalībnieku divas pilnvarotās personas. Ņemot vērā šīs kopīgās vadības pilnvaras un faktu, ka *Akzo* un *Avebe* katrai piederēja 50 % *Glucona* akciju un tādēļ tās kopīgi kontrolēja visu sabiedrības akciju paketi, Pirmās instances tiesa uzskata, ka šis ir analogs gadījums tam, kāds bija pamatā 1998. gada 14. maija spriedumam *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija, kad viena mātes sabiedrība 100 % apmērā kontrolēja savu meitas sabiedrību, tā ka tika izvirzīts pieņēmums, ka šī mātes sabiedrība patiešām izšķiroši ietekmēja meitas sabiedrības rīcību.

139 Pirmās instances tiesa uzskata, ka iepriekš 137. punktā minētie faktiskie apstākļi kopā veido pietiekami pārliecinošu pamatu, lai izvirzītu pieņēmumu, ka *Akzo* un *Avebe* kopīgi tik lielā mērā noteica *Glucona* darbības tirgū, ka patiesībā *Glucona* nebija nekādas reālas patstāvības. Turklāt, kā izriet no iepriekš 92.–126. punktā konstatētā attiecībā uz prasītājas informētību par *Glucona* rīcību, prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, kas būtu pietiekami, lai atspēkotu šo pieņēmumu.

140 Visbeidzot, ir jākonstatē, ka abu sabiedrības dalībnieku *Akzo* un *Avebe* kopīgā atbildība par *Glucona* rīcību neatkarīgi no Nīderlandes tiesību aktu precīzas piemērojamības pastiprina pieņēmumu, ka *Glucona* tirdzniecības politiku patiešām

kopīgi noteica tās dalībnieki. Šādos apstākļos, ņemot vērā, ka dalībniekiem meitas sabiedrības prettiesisku darbību gadījumā draud pret tiem vērsta izmeklēšana vai trešo personu celtas prasības par kaitējuma atlīdzību, sabiedrības dalībnieki ir noteikti ieinteresēti izvairīties no tā, ka meitas sabiedrība rīkojas neatkarīgi no to norādījumiem.

141 No tā izriet, ka, ņemot vērā ciešās ekonomiskās un juridiskās saiknes starp *Glucona*, no vienas puses, un *Akzo* un *Avebe*, no otras puses, kas kopīgi īstenoja faktisko kontroli pār *Glucona*, Komisija nav kļūdījusies, konstatējot, ka *Glucona* konkurences tiesību aktus pārkāpjošo rīcību varētu piedēvēt arī *Avebe*. Turklāt no tā izriet, ka *Glucona*, no vienas puses, un *Akzo* un *Avebe*, no otras puses, pretēji *Avebe* uzskatiem veido ekonomisku vienību iepriekš šī sprieduma 78. punktā minētās judikatūras izpratnē, saistībā ar kuru meitas sabiedrības konkurences tiesību aktus pārkāpjošo rīcību var attiecināt uz mātes sabiedrībām, kas ir atbildīgas par šo rīcību, jo tās īsteno faktisko kontroli pār meitas sabiedrības tirdzniecības politiku (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā T-66/99 *Minoan Lines*/Komisija, *Recueil*, II-5515. lpp., 122. punkts).

142 Tādējādi prasījuma pamats par EKL 81. panta 1. punkta un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpumu ir jānoraida kopumā.

E — *Par samērīguma principa pārkāpumu*

143 Saskaņā ar *Avebe* uzskatu, pat ja uz to varētu attiecināt pārkāpumu, Komisijai, nosakot naudas soda pamatsummu, bija jāņem vērā atbildību mīkstinošais apstāklis attiecībā uz *Avebe* lomu, kāda tai aizliegtās vienošanās īstenošanā bija līdz 1993. gada 15. augustam.

144 Komisija argumentē, ka *Avebe* uzliktais naudas sods esot noteikts, pamatojoties uz *Glucona* rīcību saistībā ar aizliegto vienošanos un ka tā, nosakot naudas sodu, esot ņēmusi vērā *Glucona* rīcības specifiku. Neesot nekāda pamata samazināt mātes sabiedrības atbildības apmēru attiecībā uz meitas sabiedrības rīcību. Tas vēl jo vairāk esot atbilstoši, jo *Glucona* neesot bijis no *Avebe* un *Akzo* nodalīts juridiskas personas statuss. *Avebe* tādējādi nekādā gadījumā netiekot saukta pie atbildības par citu personu rīcību, bet gan par tikai un vienīgi līgumiska veidojuma rīcību, kas esot daļa no pašas *Avebe* juridiskās personas statusa un par ko tā atbildot solidāri.

145 Pirmās instances tiesa pievienojas Komisijas uzskatam, ka tā, pamatojoties gan uz *Avebe*, gan uz *Akzo* attiecināmo *Glucona* rīcību, varēja *Avebe* uzlikt naudas sodu, nepārkāpjot samērīguma principu. It īpaši Pirmās instances tiesa uzskata, ka, ņemot vērā 1972. gada uzņēmuma līguma noteikumus par *Glucona* dibināšanu (skat. šī sprieduma 90. un 91. punktu), loma, kuru *Avebe* līdz 1993. gada 15. augustam pildīja aizliegtās vienošanās īstenošanā, nevar būt atbildību mīkstinošs apstāklis, kas varētu ietekmēt tai uzliktā naudas soda samērīgo raksturu.

146 Tādējādi pamats attiecībā uz samērīguma principa pārkāpumu nav pamatots.

147 Tā kā neviens no prasījuma pamatiem, kas izvirzīti, apstrīdot Lēmuma tiesiskumu, nav apmierināts, prasība ir noraidāma kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

148 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar atbildētājas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (trešā palāta)

nospriež:

1) **prasību noraidīt;**

2) ***La Coöperatieve Verkoop- en Productievereniging van Aardappelmeel en Derivaten Avebe BA* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Azizi Jaeger Dehousse

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2006. gada 27. septembrī.

Sekretārs

E. Coulon

Priekšsēdētājs

J. Azizi

Satura rādītājs

Prāvas rašanās fakti ..... II - 3090

Process un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 3097

Juridiskais pamatojums ..... II - 3099

A — Ievads ..... II - 3099

B — Par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu ..... II - 3103

C — Par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu ..... II - 3105

1. Ievada piezīmes ..... II - 3105

2. Par "Akzo" paziņojumu ..... II - 3106

3. Par "Akzo" iespējamo paziņojumu ASV iestādēm ..... II - 3109

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 3109

b) Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 3109

Par pieņemamību ..... II - 3109

Par lietas būtību ..... II - 3111

D — Par EKL 81. panta 1. punkta un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpšanu II - 3114

1. Ievads ..... II - 3114

2. Par argumentu, ka Komisija nedrīkstēja "Glucona" piedēvēt pirms 1993. gada 15. augusta izdarīto pārkāpumu ..... II - 3114

a) Ievada piezīmes ..... II - 3114

b) Par 1972. gada uzņēmuma līgumu ..... II - 3115

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 3115

Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 3118

c) Par dažādajiem faktiskajiem apstākļiem ..... II - 3120

3. Par argumentu, ka Komisija "Glucona" izdarīto pārkāpumu nevarēja piedēvēt "Avebe" ..... II - 3127

a) Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 3127

b) Pirmās instances tiesas vērtējums ..... II - 3129

E — Par samērīguma principa pārkāpumu ..... II - 3132

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 3133